

Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna

Org.nr. 818001-3396

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Sverigefinska skolan i Eskilstuna med Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna som huvudman

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna att senast den **17 augusti 2020** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att det finns tydliga, fungerande och förankrade rutiner för arbetet med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd.
- Rektorn ska se till att elevhälsans kompetenser, beroende på det enskilda fallet, tas tillvara i arbetet med att utreda behov av särskilt stöd.
- Rektorn ska se till att ett åtgärdsprogram utarbetas om det i en utredning har konstaterats att en elev är i behov av särskilt stöd, och att sådant stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska fatta formenliga beslut om enskild undervisning eller anpassad studiegång när en elev är i behov av sådant stöd.
- Rektorn ska se till att ett nytt åtgärdsprogram utarbetas när det vid utvärderingen bedöms att eleven behöver fortsatt särskilt stöd.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att tillräckliga åtgärder vidtas för att eleverna ska tillförsäkras trygghet och studiero. I det ingår:
 - o Att lärare och övrig personal ges stöttning i form av kompetensutveckling för att kunna förebygga att situationer uppstår där elever blir utåtagerande.
 - o Att det finns gemensamma och hos personalen väl förankrade rutiner och förhållningssätt för att hantera elever med utåtagerande beteende.
 - o Att under arbetet med att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder i form av disciplinära åtgärder som är befogade.
 - o Att följa upp arbetet med att skapa och bibehålla trygghet och studiero och försäkra sig om att det har gett effekt.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet inte lever upp till skollagens krav. Många elever vid Sverigefinska skolan i Eskilstuna upplever att de inte är trygga på skolan, vilket innebär att skolans arbete för att skapa en trygg studiemiljö inte är tillräckligt. Tillsynen visar att det förekommer situationer där elever blir fysiskt och verbalt utåtagerande. Då skolan inte klarar av att hantera dessa situationer, skapar det i hög grad otrygghet även hos andra elever. Skolan behöver därför vidta de åtgärder som krävs för att eleverna ska få en trygg studiemiljö. Bristen när det gäller tryggheten påverkar även studieron

negativt, eftersom konflikter och utåtagerande beteende även inträffar under lektionstid. Detta är också en brist.

Vidare finns brister kopplade till skolans arbete med att utreda och besluta om elevers behov av särskilt stöd. Till exempel förekommer att åtgärdsprogram utarbetas utan att en utredning har gjorts. Det saknas också beslut när en elev får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett genom enskild undervisning eller anpassad studiegång. Det finns även brister kopplade till uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen. Exempelvis utarbetas inget nytt åtgärdsprogram när det vid utvärderingen bedöms att eleven behöver fortsatt särskilt stöd. Sammantaget innebär bristerna att det finns en risk att elever inte får det särskilda stöd som de behöver. Rektorn behöver därför se till att det finns tydliga, fungerande och väl förankrade rutiner för arbetet med att utreda elevers behov av särskilt stöd, samt för arbetet med att utarbeta, följa upp och utvärdera åtgärdsprogram. Som framgår av förarbetena till skollagen är rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd även det en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö för alla elever (prop. 2008/09:199, s. 117).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd. Utredningen visar att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds innan åtgärdsprogram skrivs. Dessutom utreds inte behovet alltid skyndsamt och skolpsykologen är inte involverad i utredningar där Skolinspektionen bedömer att dennes kompetens är viktig för att få en helhetsförståelse av situationen. Att ha tillgång till och vid behov kunna använda den samlade kompetensen i elevhälsan är också viktigt för att kunna sätta in adekvata stödinsatser för en elev. Vidare visar tillsynen att det finns formella brister i arbetet med utarbeta samt följa upp och utvärdera åtgärdsprogrammen. Till exempel framgår det inte alltid vem som beslutat om åtgärdsprogram, då de inte är undertecknade. Det utarbetas inte heller ett nytt åtgärdsprogram då det vid utvärderingen bedöms att det särskilda stödet ska fortsätta. Därmed är det också oklart vem som fattat beslut om att det särskilda stödet ska fortsätta. Sammantaget innebär dessa brister att elever riskerar att inte få det särskilda stöd som de behöver.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, när en anmälan kommit in om att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd med elevhälsan ska ske om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår att

åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt eller i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan.

Enligt läroplanen har rektorn, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans arbete utformas så att eleverna får det särskilda stöd som de behöver. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2014:40) med kommentarer om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att det är rektorn som ansvarar för att det finns fungerande rutiner för hur man går tillväga för att utreda. Vidare framgår att i vissa fall krävs en grundlig utredningsinsats då elevens hela skolsituation behöver kartläggas och analyseras. I samband med en mer grundlig utredning är det viktigt att skolan, utöver personal med specialpedagogisk kompetens, involverar andra delar av elevhälsan för att få en helhetsförståelse av situationen (s. 28). Vidare anges att om skolan kommer fram till att åtgärdsprogrammet fungerar, men att de tidigare beslutade åtgärderna skulle behöva pågå under längre tid, utarbetas även då ett nytt åtgärdsprogram (s. 45).

Skolinspektionens utredning

Det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd samt besluta om sådant stöd. Av intervjuer med lärare och rektorn samt av dokumentstudier framgår att särskilt stöd innevarande läsår har getts i form av enskild undervisning och anpassad studiegång utan att elevens behov av särskilt stöd har utretts. Vidare framgår att det finns åtgärdsprogram som inte är undertecknade, varför det är oklart vem som har fattat beslutet. Det saknas också beslut om enskild undervisning och anpassad studiegång, när elev har getts sådant stöd. Av intervjuer med elevhälsan och lärare samt dokumentstudier framgår vidare att ett åtgärdsprogram inte alltid föregås av en utredning. I de fall elevers behov av särskilt stöd utreds, sker det inte alltid skyndsamt. Av intervjuer med lärare framgår att de inte känner till vad utredningar som skulle ha gjorts under höstterminen 2019 sedan visade. Enligt lärarna finns därför elever som de bedömer skulle behöva särskilt stöd men som inte får sådant stöd. Av dokumentstudier framgår att det i flera fall har gått flera månader från att utredning påbörjats till dess att åtgärdsprogram har utarbetats. Vidare framkommer i intervjuer med rektorn, elevhälsan och huvudmannen att samråd med skolpsykologen inte skett vid utredningar av elever där Skolinspektionen bedömer att en mer grundlig utredning behöver göras, och där därför även skolpsykologen behöver involveras för att få en helhetsförståelse av situationen. Skolpsykologen har inte heller involverats när stödinsatser beslutats för dessa elever.

Det finns även brister i skolans arbete med att följa upp och utvärdera åtgärdsprogrammen. Av åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår att nya åtgärdsprogram inte utarbetas när det vid utvärderingen bedöms att eleven behöver fortsatt särskilt stöd, vilket också bekräftas i intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan. Det innebär att det är oklart vem som fattat beslut om att det särskilda stödet ska fortsätta.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Sverigefinska skolan i Eskilstuna inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Utredningen visar att många elever inte är trygga när de är i skolan. Anledningen är att det ofta förekommer att elever slåss, kastar saker omkring sig samt utsätter andra elever för fysiska och verbala kränkningar. Det förekommer också att elever hotar andra elever. Sammantaget leder detta till många elever är rädda för andra elever på skolan. Det har också lett till att elever har slutat på skolan. Även personal upplever att de ibland är rädda när elever uppvisar ett utåtagerande beteende och att de inte klarar av att hantera dessa situationer. Händelserna som skapar otrygghet inträffar oftast på raster men ibland även under lektionstid, vilket innebär att även studieron påverkas negativt. Att eleverna inte har studiero är en brist i sig.

Det har vidtagits flera förebyggande åtgärder för att öka tryggheten, men utredningen visar att dessa inte har varit tillräckliga. I utredningen framkommer att det till exempel finns behov av ytterligare kompetensutveckling och att rektorn behöver se till att det finns gemensamma och väl förankrade rutiner och förhållningssätt för att hantera elever med utåtagerande beteende. Att elever ska kunna känna sig trygga i skolan är enligt författningarna ett krav i sig. Att elever har en trygg lärandemiljö är dessutom en av de viktigaste förutsättningarna för att de ska kunna inhämta och utveckla kunskaper. Skolinspektionen vill därför betona rektorns ansvar för att skapa trygghet och studiero för alla elever i skolan. Det ansvaret vilar också på huvudmannen som ytterst ansvarig för verksamheten.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 319 och 320) framgår att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. Det förebyggande arbetet är centralt. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal om de gemensamma värden som ska gälla. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd är självfallet också en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö för alla elever. Det finns dock situationer när de åtgärder som vidtagits i förebyggande syfte inte är tillräckliga och där disciplinära åtgärder behövs för att säkerställa en god studiemiljö.

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero samt för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. Vidare framgår att skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Skolinspektionens utredning

Utredningen visar att många elever inte är trygga på skolan. Det gäller särskilt eleverna i de lägre årskurserna. Av intervjuer med elever och lärare framgår att det är vanligt förekommande att elever slåss, kaster saker omkring sig i affekt och använder grovt språkbruk. Att elever slår och knuffar andra elever är också vanligt. Det förekommer även att elever hotar andra elever. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framgår att detta leder till att många elever är rädda för andra elever, och att elever är hemma från skolan av den anledningen. Det har också bidragit till att elever har slutat på skolan. Av intervjuerna framgår vidare att dessa händelser skapar otrygghet även hos elever som inte är direkt utsatta, eftersom de bevittnar dessa händelser. Eleverna betonar dock i intervjuer att personalen försöker ingripa när dessa händelser inträffar, exempelvis när elever blir fysiskt och/eller verbalt utåtagerande, men elevernas upplevelse är att de vuxna har svårt att hantera dessa situationer. Detta bekräftas av lärarna som uppger att personalen saknar förutsättningar för att kunna hantera elevers utåtagerande beteende som det tar sig uttryck ibland.

Rektorn har vidtagit vissa förebyggande åtgärder för att öka tryggheten för eleverna. Av intervjuer med rektorn, lärarna och elevhälsan framgår till exempel att rast- och lunchtider anpassas efter trygghetsaspekter och att det finns scheman och rutiner för rastvakterna. Skolan har dessutom infört nolltolerans när det gäller ovärdat och kränkande språkbruk. För att få en bild av hur tryggheten upplevs genomförs regelbundna enkäter.

Beskrivningarna av tryggheten på skolan som framkommer i intervjuer visar dock att dessa åtgärder inte är tillräckliga, då eleverna inte är trygga. I intervju uttrycker också lärare att de inte tycker att insatserna är tillräckliga och att disciplinära åtgärder inte används i den utsträckning som är nödvändigt. Lärare uppger också att det finns personal som känner oro och rädsla när fysiska konflikter inträffar på skolan. Av intervjuer med rektorn och elevhälsan framgår att det finns strategier framtagna för hur personal ska hantera situationer när elever blir utåtagerande och att dessa strategier muntligt och skriftligt har kommunicerats till personalen. Det framgår dock att personal agerar på olika sätt i dessa situationer och att ytterligare kompetensutveckling behövs om hur elevers utåtagerande beteende ska bemötas. Enligt rektorn och elevhälsan pågår ett arbete med att ta fram övergripande planer för elevassistenterna så att dessa ska ha ett gemensamt förhållningssätt gentemot eleverna i fråga. Rektorn uppger att planerna även ska förtydliga elevassistenternas och lärares olika roller så att det blir tydligt vad en lärare kan förvänta sig av elevassistenterna och tvärtom.

Bristen när det gäller tryggheten påverkar också studieron negativt. Elever uppger att tryggheten är sämre på vissa lektioner, vilket leder till att läraren måste fokusera på

annat än undervisningen, som till exempel att hantera konflikter mellan elever. Enligt eleverna innebär det att de har svårt att lära sig det de ska på dessa lektioner. Även av intervjuer med lärare och rektorn framgår att otryggheten påverkar studieron, eftersom konflikter även inträffar under lektionstid.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Sverigefinska skolan i Eskilstuna inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Hanna Kindén

Beslutsfattare

Signerat av: Hanna Kindén

X Hans-Göran Arvidsson

Föredragande

Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Sverigefinska skolan i Eskilstuna

Fakta om Sverigefinska skolan i Eskilstuna

Skolinspektionen har utifrån en signal och en samlad bedömning av den information som Skolinspektionen har om Sverigefinska skolan i Eskilstuna genomfört en riktad tillsyn i skolan. Skolan besöktes den 25 och 26 februari 2020. Tillsynen har omfattat områdena *extra anpassningar och särskilt stöd* samt *trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*.

Sverigefinska skolan i Eskilstuna är en fristående skola som omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan har innevarande läsår sammantaget 81 elever i förskoleklassen och grundskolan. Skolenheten leds av en rektor. Huvudman för skolan är Stiftelsen Sverigefinska skolan i Eskilstuna.

Måluppfyllelse

Nationell statistik avseende Sverigefinska skolan i Eskilstuna saknas.